

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.VI.20.295/2016/7.

A tanács tagjai: . Kollár Márta a tanács elnöke
. Puskás Péter előadó bíró
Tamáné dr. Nagy Erzsébet bíró

A felperes:

A felperes képviselője: . Budai Anikó ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: jogtanácsos

A per tárgya: gépjármű törzskönyvének kiadása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Törvényszék
45.Pf.635.523/2015/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Bíróság
24.P.86.261/2015/4.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.
- Kötelezi a Kúria a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes egy Honda Integra típusú személygépkocsit vásárolt 3.000.000 forint vételáron, amelyből 2.200.000 forintot alperestől

felvett kölcsönből kívánt fedezni. A felek közt 2008. augusztus 31-én létrejött megállapodásban a felperes elismerte, hogy megismerte az alperes gépjármű finanszírozásra vonatkozó feltételeit és a kölcsönszerződés tervezetét, majd 2008. szeptember 16-án a felperes 2.200.000 forint - CHF alapú - hitelt vett fel az alperestől. A szerződésben rögzítették, hogy a gépjármű törzskönyv jogosultja az alperes. Rögzítették továbbá azt is, hogy a kölcsönszerződésnek az egyedi része csak az MCSK-0701 számú Általános Szerződési Feltételekkel, illetve annak esetleges módosításával (a továbbiakban: ÁSZF) együtt érvényes, amelynek a vételi jogra vonatkozó és az adásvételi szerződéssel együtt történő átvételét és megértését a felperes a szerződés aláírásával igazolta. Az ÁSZF 4. pontja szerint a felperes egyebek mellett tudomásul vette, hogy a kölcsönszerződésből eredő tartozása maradéktalan kiegyenlítéséig nem jogosult a gépjármű törzskönyvébe vezetett korlátozásokat törölni és eddig az időpontig kizárólag az alperes jogosult a törzskönyv hatóságtól történő átvételére, őrzésére és az a feletti rendelkezésre. A 4. pont rögzítette azt is, hogy az alperes a törzskönyvet a szerződés megszűnését követően akkor bocsátja a felperes rendelkezésére, ha a felperes a szerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett.

A kölcsönszerződés biztosítására a felek a gépkocsira opciós jogot is alapítottak, az erre vonatkozó szerződés szerint az öt éves határidő, vagy a kölcsönszerződés szerinti fizetési kötelezettség maradéktalan kiegyenlítése esetén az alperest megillető vételi jog megszűnik és ennek esetében a törzskönyvet az alperes kiadja a kötelezett részére (opciós szerződés 9. pont). A felek a szerződés biztosítására egy halasztott hatályú adásvételi szerződést is kötöttek, amely szerint a felperes eladta a gépkocsit az alperesnek, de a szerződés hatályba lépésének időpontja az azt követő nap, amikor a kölcsönszerződés azonnali hatállyal felmondásra kerül és az opciós jog nem gyakorolható, illetve megszűnt (adásvételi szerződés 6. pont). Amennyiben az adásvételi szerződés alapján az alperes a gépjármű tulajdonjogát nem szerzi meg, de a felperes a kölcsönszerződésből eredő valamennyi tartozását kiegyenlíti, akkor a szerződés megszűnik és ez esetben az alperes az adásvételi szerződés 11. pontja szerint haladéktalanul kiadja a törzskönyvet a felperes részére. Az adásvételi szerződésben rögzítették, hogy a gépjárművet a felperes a 11. pontban rögzített időpontig nem idegenítheti el, nem zálogosíthatja el és egyéb módon sem terhelheti meg.

A felperes a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségének felszólítások ellenére sem tett eleget, ezért az alperes a szerződést 2014. október 18-án azonnali hatállyal felmondta. A gépkocsira fennállt opciós jog ekkor már megszűnt és a felperes

erre figyelemmel felhívta az alperest a vételi jog és az elidegenítési és terhelési tilalom törlésére, valamint a törzskönyv kiadására. Az alperes a felperes felhívására a vételi jogot és az elidegenítési és terhelési tilalmat a törzskönyvből törölte, de a törzskönyv kiadását a felperes részére megtagadta.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a törzskönyv kiadására, tekintettel arra, hogy az alperesnek már nem áll fenn jogalapja annak birtoklására.
- [3] Az alperes a kereset elutasítását kérte, figyelemmel arra, hogy az ÁSZF 4. és az adásvételi szerződés 11. pontja alapján a kölcsönszerződésből eredő tartozás kiegyenlítéséig a törzskönyvet jogosult magánál tartani.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Az ítélet indokolása szerint az adásvételi szerződés 6. pontja nem volt érvénytelen vagy tisztességtelen és így nem volt színlelt sem, mert azzal a felek akarata nem irányult az opciós jog meghosszabbítására. Jogszabály nem tiltja felfüggesztett hatályú adásvételi szerződés megkötését és az ilyen tartalmú szerződés nem irányul jogszabály megkerülésére. A szerződés célja az volt, hogy biztosítékot nyújtson az alperesnek a kölcsön visszafizetésére és az nem kapcsolódott az opciós szerződéshez, attól függetlenül jött létre. Biztosítéki céllal köthető külön szerződés is és az sem volt igazolt az ügyben, hogy a szerződés megkötésekor ne lett volna a felperesnek olyan szándéka, hogy a megjelölt feltételek bekövetkezése esetén átruházza a gépkocsi tulajdonjogát. A felperes a szerződések érvénytelenségének a megállapítását nem kérte, érvénytelenségi okokat pedig a bíróság hivatalból nem észlelt, így az eljárás során az érvényesen létrejött szerződések egymáshoz való viszonyát kellett vizsgálni. Az ÁSZF csak a kölcsönszerződésnek és nem az azt biztosító, a vételi jog alapítására, vagy az adásvételről szóló szerződéseknek vált a részévé. Az opciós szerződés már nem vitásan megszűnt, így azt nem kellett vizsgálni, mert az alperes csak a másik két szerződés alapján tarthatja magánál jogszerűen a törzskönyvet. Az ÁSZF 4. pontja szerint azonban az alperes a kölcsönből eredő valamennyi tartozás maradéktalan kiegyenlítéséig jogosult erre, azt pedig a felperes sem vitatta, hogy az alperessel szemben fennálló tartozása van. Ilyen kitétel található az opciós szerződésben is - annak 4. pontjában - így nem állapítható meg az sem, hogy ez a két szerződés ellentétben állt volna egymással. A felperes fennálló tartozása folytán az alperes a törzskönyvet tehát jogszerűen birtokolja. Az adásvételi szerződés a felperes nem fizetése és a szerződés

felmondása folytán hatályossá vált, azaz az alperesnek a gépkocsira kötelmi jogi igénye keletkezett, csak a felperes nem tett eleget a birtokba adási kötelezettségének. Az adásvételi szerződés 11. pontja értelmében a tartozás rendezéséig az alperes ugyancsak magánál tarthatja jogszerűen a törzskönyvet, aki így a szerződések alapján a törzskönyv birtoklására feljogosított meghatalmazottnak, rendelkezésre jogosult személynek minősül ezért a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 35/2000. (XI.30.) BM rendelet (a továbbiakban BM rendelet) 87. § (4) bekezdése és a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII.28.) Kormányrendelet 84. § (3), (4) bekezdése alapján is jogosult a törzskönyv birtoklására.

- [5] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A jogerős ítélet indokolásában a másodfokú bíróság kifejtette, hogy az opciós megállapodás és a felfüggesztett hatályú adásvételi szerződés nem képezte a kölcsönszerződés részét, azok csupán járulékos jellegűek és a kölcsönből eredő követelések biztosítását szolgálták. A megállapodások egymásra tekintettel, de nem egymás részeként értelmezhetőek. A szerződésekből megállapíthatóan a felek szándéka arra irányult, hogy a törzskönyv addig legyen az alperes birtokában, amíg a felperes fennálló tartozása teljes egészében kiegyenlítésre nem kerül. A kereset alapján a perben azt kellett elbírálni, hogy az alperes jogosult-e a törzskönyv birtoklására. Ebben a tekintetben a már megszűnt opciós szerződés nem bírt relevanciával, az ÁSZF 4. pontja szerint viszont a felek a szerződést biztosító mellékkötelmek megszűnésétől függetlenül a törzskönyv alperes által történt birtoklását kötötték ki a szerződésszerű teljesítés előmozdításának érdekében. Az elsőfokú bíróság által kifejtetteknek megfelelően azonban az alperes a halasztott hatályú adásvételi szerződés alapján is jogosan tartja magánál a törzskönyvet, így a kereset ez okból sem volt megalapozott.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett előfelülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte, hogy a Kúria annak hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg és adjon helyt a keresetének. Másodlagosan a jogerős ítéletre, vagy az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedő hatályon kívül helyezéssel kérte az első-, vagy másodfokú bíróság utasítását új eljárás lefolytatására, új határozat hozatalára.

A felülvizsgálati kérelem indokolása szerint az eljáró bíróságok a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a

továbbiakban: régi Ptk.) 207. § (2) bekezdésében foglaltak megszegésével a szerződéseket nem egymáshoz viszonyítva és nem is egymásra tekintettel értelmezték. Abból, hogy a kölcsönszerződésben szerepelt, hogy a felperes az ÁSZF-et az opciós és az adásvételi szerződéssel együtt vette át, arra lehet következtetni, hogy ezek a szerződések is a kölcsönszerződések elválaszthatatlan mellékletét képezték. Nem került értékelésre, hogy az ÁSZF tartalmaz olyan részeket, amelyek a másik két szerződéshez is kapcsolódnak, amit az ÁSZF 3. pontjának (4) bekezdésében foglaltak is alátámasztanak. A vételi jogot alapító és az adásvételi szerződés a kölcsönszerződéshez járulékos jelleggel kapcsolódtak, az abból eredő követelés biztosítására jöttek létre, így azokat és az azokban szereplő szerződéses feltételeket csak együttesen és egymáshoz viszonyítva, egységben lehetne értelmezni. Vizsgálni kellett volna ezért az eljáró bíróságoknak az opciós szerződés rendelkezéseit, amelyek rögzítették a törzskönyv kiadására vonatkozó kötelezettséget. Nem lett volna lehetőség az ÁSZF rendelkezéseinek a vételi jogot alapító megállapodás feltételeitől teljesen független értelmezésére. Figyelmen kívül hagyta a jogerős ítélet ennek alapján azt is, hogy az ÁSZF 4. pontja ellentétben állt az opciós szerződés 9. pontjában foglaltakkal és azt, hogy ennek alapján a fogyasztóra, azaz a felperesnek nézve kedvezőbb értelmezést kellett volna elfogadni és az opciós szerződés rendelkezésének megfelelően az alperesnek ki kellett volna adnia a törzskönyvet.

Az ÁSZF 4. pontja nem értelmezhető olyan módon kiterjesztően, hogy az alperes akkor is jogosult lenne magánál tartani a törzskönyvet, amikor az opciós jog már megszűnt, a törzskönyv visszatartására ugyanis a felek között atipikus megállapodás nem jött létre. Az opciós szerződés a törzskönyv kiadásának egyetlen feltételéül az opciós jog megszűnését határozta meg, az adásvételi szerződés pedig arra irányult, hogy - jogszabályba ütköző módon, illetve annak megkerülésével - az opciós jogot az öt év elteltével is fenntartsa. Az adásvételi szerződés rendelkezésének a 6. pontja semmis, az adásvételi szerződés nem léphetett hatályba, így annak alapján sem lenne jogosult az alperes a törzskönyv birtoklására. Hivatkozott továbbá a felperes arra is, hogy a jogerős ítélet sérti a BM rendelet 87. § (4) bekezdésében foglaltakat. Az elidegenítési és terhelési tilalom az opció biztosítására szolgált, ezért azzal együtt megszűnt, az alperest így már nem illeti meg semmilyen, a gépkocsit érintő korlátozás, ezért a rendelet értelmében sem jogosult a törzskönyv további birtoklására.

A felperes a felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló határidő letelte után előadott beadványában a felülvizsgálati kérelem indokolásait kiegészítette és kérte az ÁSZF 4. pontjának és az adásvételi szerződés 6. pontjában foglaltak tisztességtelenségének a megállapítását és hivatkozott arra, hogy a

szerződések sértik a tulajdonhoz való alapjogát is.

- [7] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet tartsa fenn hatályában és marasztalja a felperest a perköltségben.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

- [9] Az eljárt bíróságok a tényállást az ügy elbírálásához szükséges mértékben feltárták, azt helyesen állapították meg és helyesek az abból levont jogi következtetések is, a jogerős ítélet nem jogszabálysértő.

- [10] A felperes keresetében csak a gépjármű törzskönyvének a kiadását kérte, nem terjesztett elő keresetet a szerződések, vagy azok valamelyikének, illetve azok bármely rendelkezése érvénytelenségének vagy tisztességtelenségének a megállapítására. Ennek megfelelően a bíróság döntése sem terjedhetett ki erre, az esetleges érvénytelenség csak hivatkozási alap lehet a kereset teljesíthetőségének az alátámasztására.

- [11] A felülvizsgálati kérelem benyújtásának határideje a Pp. 272. § (1) bekezdése szerint 60 nap. A felperes a felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló határidő leteltét követően benyújtott kérelmében adta elő, hogy hivatkozni kíván még az ÁSZF 4. pontjának és adásvételi szerződés 6. pontjának a tisztességtelenségére, valamint a tulajdonhoz való alapjogának a sérelmére is. Ezek a hivatkozások az elkésettségük folytán már eleve nem vehetőek figyelembe, de amely kérdések nem képezték az első- és másodfokú eljárás tárgyát, azokra a felperes a felülvizsgálati eljárásban már nem jogosult hivatkozni, hiszen azokra az alperes érdemi nyilatkozatot nem tehetett, azokról az első- és másodfokú bíróság nem döntött és további tényállás megállapítására a felülvizsgálati eljárásban egyébként sincs lehetőség. A felülvizsgálati kérelem kiegészítése tehát a felülvizsgálati eljárásban már nem volt vizsgálható.

- [12] A jogerős ítélet helyesen fejtette ki, hogy a kölcsönszerződés, valamint az annak biztosítására létrejött további szerződések önálló szerződések és azokat - figyelembe véve a biztosításra szolgáló szerződések járulékos jellegét is - egymásra tekintettel, de nem egymás részeként kell értelmezni.

- [13] Téves ennek megfelelően a felperes álláspontja, amely szerint lehetőség lenne a szerződéseket quasi egy szerződésként együtt értelmezni olyan módon, hogy azokból kiemeli a saját szempontjából előnyös rendelkezéseket, a többit pedig figyelmen kívül hagyja.

Értelemszerűen más tartalmi elemeknek kell megfelelni, ugyanis egy opciós, egy kölcsön és egy halasztott hatályú adásvételi szerződésnek és ha a határidőhöz kötött opciós szerződés már megszűnt, ez nem jelenti azt, hogy a teljes szerződéses konstrukció emiatt lényegében megdőlt és az alperes a másik két szerződésben foglalt rendelkezések ellenére elveszti valamennyi biztosítékát. Ez nem következik a szerződésekből és nem is állhatott fenn a feleknek erre irányuló szerződéskötési szándéka. A hitelszerződés és az annak biztosítására szolgáló opciós szerződés ennek megfelelően nem áll egymással generalis-specialis viszonyban sem.

[14] A jogerős ítéletben leírtaknak megfelelően nem állt ellentétben a kölcsönszerződés részét képező ÁSZF 4. pontja és az opciós szerződés 9. pontja. A kölcsönszerződésnek nem kell megfelelni az opciós szerződésben foglaltaknak, eltérő tartalmi elemekkel rendelkező, eltérő tartalmú szerződésekről volt ugyanis szó, amelyeknek összhangban kellett állniuk egymással, ami a perbeli esetben meg is valósult.

[15] A felperes helyesen hivatkozott arra, hogy az alperes opciós joga a gépjármű felett már megszűnt és ennek alapján nem jogosult a törzskönyv birtokban tartására. Ez azt jelenti, hogy amennyiben a felek között fennálló egyéb szerződéses jogviszony nem teszi lehetővé a törzskönyv birtokban tartását az alperes részére, akkor köteles azt kiadni.

[16] A peradatokból megállapíthatóan azonban az ÁSZF - nem is vitatottan - a felek kölcsönszerződésének a részévé vált, a kölcsönszerződés egyedi része szerint ugyanis az csak az ÁSZF-el együtt érvényes. Az ÁSZF 4. pontja - annak tartalma alapján - a törzskönyv birtoklását az egyéb szerződést biztosító járulékos szerződésektől, azaz az opciótól és a halasztott hatályú adásvételi szerződéstől függetlenül biztosította az alperes részére egyfajta önálló, atipikus biztosítékként. Ez tehát a szerződés teljesítésének egy további biztosítékát jelentette és nem okozott egyenlőtlenséget a felek jogai és kötelezettségei tekintetében sem, így nem is minősülhet tisztességtelen kikötésnek. A vételi jog legfeljebb öt évre lehet biztosíték, a kölcsön futamideje azonban ezt lényegesen meghaladta. Ezt követően tehát ha az alperesnek a törzskönyvet ki kellene adnia, a fennálló hátralék lényegében biztosíték nélkül maradna és a törzskönyvet és így a gépkocsit az alperes a halasztott hatályú adásvételi szerződés hatályba lépéséig nem tudná megőrizni, a felek között létrejött további szerződés tehát értelmét veszítené. A szerződés ilyen módon történt többszörös biztosítása ugyanakkor a felperes érdekeivel sem állt ellentétben, hiszen ez tette lehetővé számára hosszabb futamidejű kölcsön felvételét.

[17] A feleket, a régi Ptk. 200. § (1) bekezdésében rögzített

szerződéskötési szabadság alapján megillette a jog arra, hogy a szerződésüket ilyen jellegű atipikus módon is biztosítsák. Ezt a polgári jog diszpozitív rendelkezései nem tiltják és az ilyen jellegű atipikus biztosíték adásra irányuló megállapodás létrejötté a hitelszerződés részévé vált ÁSZF-ből egyértelműen megállapítható volt. A Kúria az ezzel kapcsolatos álláspontját egyébként már több alkalommal kifejtette számos egyedi döntésében. (Pfv.I.21.202/2015/4., a Pfv.V.21.971/2015/6., Gfv.VII.30.031/2016/7.)

[18] A felperes hitelszerződésből eredő tartozása, általa sem vitatottan, nem került kiegyenlítésre ezért az alperes a rendelkezésére álló, atipikus biztosíték alapján jogosultan tartja magánál a törzskönyvet. Jogosult továbbá erre a jogerős ítélet megállapításának megfelelően az időközben hatályba lépett adásvételi szerződés alapján is, így a kereset nem volt megalapozott.

[19] A Kúria a kifejtettekre tekintettel a jogerős ítéletet annak helyes indokolása alapján - a Pp. 275. § (3) bekezdése szerint - hatályában fenntartotta.

Záró rész

[20] A Kúria felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, mert tárgyalás tartását a felek nem kérték és azt a Kúria sem tartotta szükségesnek.

[21] A Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban is irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperest az alperes javára, a Pp. 67. § (2) bekezdése alapján jogtanácsos tekintetében is irányadó, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdésének megfelelően, a ténylegesen végzett jogtanácsosi tevékenységgel arányosan megállapított jogtanácsosi munkadíj megfizetésére.

[22] Az ítélettel szemben a Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

, 2017. január 17.

Dr. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Puskás Péter s.k. előadó bíró, Tamáné dr. Nagy Erzsébet s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

Sz.Sz.

bíróági ügyintéző